

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kevasta annettua lakia. Hyvinvointialueiden edustus liittäisiin Kevan hallintoon siten, että kuntien ja hyvinvointialueiden edustajat valtuutettujen kokoonpanoon ja hallitukseen valittaisiin kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhdessä ehdottamista henkilöistä. Kuntien ja hyvinvointialueiden valtuutettuja määrättäessä otettaisiin huomioon vuodesta 2025 lähtien yhtä aikaa pidettävien kuntavaalien ja aluevaalien yhteistulos. Lisäksi ehdotetaan jatkettavaksi ammattikorkeakouluosakeyhtiön mahdollisuutta pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2025 jälkeen vuoden 2035 loppuun asti.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Hallinto.....	3
2.2 Ammattikorkeakoulut Kevan jäsenyhteisönä.....	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	6
6 Lausuntopalaute	7
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	8
8 Voimaantulo	9
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	9
LAKIEHDOTUS	10
Kevasta annetun lain muuttamisesta	10
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Kevasta annetun lain muuttamisesta	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Eduskunta hyväksyi kesäkuussa 2021 lait hyvinvointialueiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden palvelukseen siirtyy noin puolet Kevan nykyisten jäsenyhteisöjen palveluksessa olevasta henkilöstöstä ja samalla hyvinvointialueet tulevat Kevan jäsenyhteisöiksi. Tämän vuoksi hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymillä tulisi jatkossa olla edustus Kevan hallinnossa. Kevasta annettuun lakiin lisättiin lailla 292/2017 säännös, jonka perusteella 1. huhtikuuta 2017 Kevan jäsenyhteisöinä olleilla ammattikorkeakouluosakeyhtiöillä on oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisöinä vuoden 2025 loppuun riippumatta niiden omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista. Vuoden 2025 jälkeen ammattikorkeakouluosakeyhtiöissä työskentelee edelleen yli 230 henkilöä, jotka olisivat oikeutettuja julkisen sektorin lisäeläke-etuuksiin, jos heidän työnsä jatkuisi eläköitymiseen saakka katkeamatta Kevan jäsenyhteisön palveluksessa.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu keskeisiä tahoja Kevan hallintoa koskevien säännösten muutosehdotuksista 1.11.2021 järjestetyssä kuulemis- ja keskustelutilaisuudessa.

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella Lausuntopalvelu.fi –palvelussa 31.5.2022–10.8.2022. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot muun muassa Kevalta, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:lta, Suomen Kuntaliitolta, Finanssivalvonnalta, Finanssialalta, Eläketurvakeskukselta, työntekijäjärjestöiltä (JAU ry, Juko ry, Sote ry), eduskuntapuolueilta, sosiaali- ja terveysministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, hyvinvointialueilta sekä suurimmilta kaupungeilta. Myös muut tahot kuin lausuntopyynnön jakelussa mainitut saivat antaa lausunnot. Valtiovarainministeriö sai 14 lausuntoa. Lausunnot ja lausuntotiivistelmä ovat luettavissa [valtioneuvoston hankeikkunassa tunnuksella VM137:00/2021](#).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Hallinto

Kevan valtuutetut valvovat Kevan hallintoa ja toimintaa. Valtuutetut valitsevat hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastajan ja vahvistavat tilinpäätöksen, päättävät vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille, hyväksyvät talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman. Lisäksi valtuutetut päättävät jäsenyhteisöjen maksuosuuksista ja luottamushenkilöiden palkkioista.

Kevassa on 30 valtuutettua, joilla kullakin on henkilökohtainen varavaltuutettu. Valtiovarainministeriö määrää valtuutetut neljäksi vuodeksi kerrallaan. Kuusi valtuutettua ja varavaltuutettua määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kunnallisen työmarkkinalaitoksen eli kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kaksikymmentä määrätään kuntien keskusjärjestön ehdotta-

mista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuutetuissa tasa-puolisen edustuksen. Kuntien ja kuntayhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saamat ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) sääde-tyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Kevan hallitus johtaa ja kehittää Kevan toimintaa sekä valvoo Kevan etua. Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme sekä heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajär-jestöjen ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä.

Hallituksen ja sen jäsenten on täytettävä Kevasta annetussa laissa säädettyt kelpoisuusvaatimuk-set. Jokaisen hallitukseen valittavan jäsenen edellytetään olevan hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Lisäksi hallituksella tulee objektiiv-esti arvioiden olla hyvä kollegiaalinen sijoitustoiminnan asiantuntemus. Sijoitustoiminta on osa Kevan lakisääteistä tehtävää, jota toteuttaessaan se hallinnoi merkittävää sijoitusomaisuutta. Hallituksen hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus on tärkeää, koska hallitus päättää Kevan elä-kevastuurahaston varojen sijoittamisesta tai voi Kevan hallinto- ja johtamisjärjestelmässä mää-rätyllä tavalla siirtää päätösvaltaansa Kevan viranhaltijoille ja työntekijöille. Sijoitustoimintaan kytkeytyvät sijoitustoiminnan suunnittelun, hallinnon ja päätöksenteon lisäksi myös esimerkiksi riskienhallinta, sisäinen valvonta ja tilintarkastus. Hallituksen asiantuntemuksella sijoitustoi-minnasta on siten merkitystä Kevan tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena. Kevaan hallitusta valittaessa ehdokkaita asettavien tahojen olisi syytä pyrkiä ottamaan huomioon laissa hallituk-sen jäsenille asetetut kelpoisuusvaatimukset ehdokkaita asettaessaan. Kevan valtuutetut valitse-vat hallituksen kahdeksi vuodeksi.

Hallitukselle laissa säädettyjen kelpoisuusvaatimusten ohella hallituksen kokoonpanoa muo-dostettaessa on mahdollista ottaa huomioon kuntavaalitulos vaalilain suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Suhteellisuusperiaatteen noudattamisesta ei hallituksen kokoonpanoa koskevissa säännöksissä nimenomaisesti säädetä, mutta käytännössä kuntavaalitulos otetaan huomioon va-littaessa hallitukseen kuntien edustus kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä.

Kevan valtuutetut on valittu kesäkuussa 2021 pidettyjen kuntavaalien jälkeen neljän vuoden toimikaudeksi 1.9.2021-31.8.2025. Valtuutetuista 20 on valittu kuntavaalien tuloksen perus-teella kuntien keskusjärjestön eli Kuntaliiton ehdottamista henkilöistä. Kevan valtuutetut ovat valinneet Kevan hallituksen 1.9.2021 alkavalle kahden vuoden toimikaudelle. Hallituksen jäse-nistä kuusi on valittu Kuntaliiton ehdottamista henkilöistä.

2.2 Ammattikorkeakoulut Kevan jäsenyhteisönä

Kevan jäsenyhteisöjä ovat suoraan lain nojalla kunnat, kuntayhtymät, Keva, Kuntien takauskes-kus ja Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT sekä 1.1.2023 lukien hyvinvointialueet ja hy-vinvointiyhtymät. Kevan jäsenyhteisönä voi olla myös kuntien määräysvallassa oleva yhteisö.

Vuoden 2017 lainmuutoksen perusteella Kevan jäsenyhteisöksi saattoi jäädä 1 päivänä huhti-kuuta 2017 Kevan jäsenyhteisönä ollut ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitettu am-mattikorkeakouluosakeyhtiö vuoden 2025 loppuun saakka riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista. Muutoksen tavoitteena oli turvata ammattikorkeakoulujen palveluk-sessa olevien työntekijöiden julkisen sektorin lisäeläketurvan säilyminen. Lisäeläketurvaa on karttunut henkilöille, joiden työ on alkanut ennen vuotta 1993 ja työ jatkuu katkeamatta Kevan

jäsenyhteisön tai valtion palveluksessa henkilön eläkeikään tai ammatilliseen eläkeikään saakka.

Kevan jäsenyhteisöinä olevien ammattikorkeakoulujen palveluksessa on noin 10 000 työntekijää, joista lisäeläketurvaa on tällä hetkellä noin 400 työntekijällä.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa hyvinvointialueiden edustus sekä Kevan valtuutettujen, että hallituksen kokoonpanossa.

Esityksen tavoitteena on myös mahdollistaa Kevan jäsenyhteisönä jo olevien ammattikorkeakouluosakeyhtiöiden säilyminen Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2025 jälkeenkin siihen saakka, kunnes lisäeläketurvaan oikeutetut henkilöt ovat eläköityneet.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialueiden edustus lisättäisiin Kevan hallintoon. Kuntien ja hyvinvointialueiden edustajat valtuutetuiksi ja hallitukseen valittaisiin kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhdessä ehdottamista henkilöistä. Kuntien ja hyvinvointialueiden valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otettaisiin huomioon kuntavaalien ja aluevaalien yhteistulos.

Hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa 1.7.2021. Vuoden 2023 alusta lukien sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille. Kevan hallinnon kokoonpano uudistui kesäkuussa 2021 pidettyjen kuntavaalien jälkeen syksyllä 2021. Jatkuvuuden turvaamiseksi Kevan valtuutettujen kokoonpanoa on tarkoituksenmukaista uudistaa varsinaisesti vasta vuonna 2025 yhtä aikaa pidettävien kunta- ja aluevaalien jälkeen. Tällöin vaalien yhteistulos voitaisiin ottaa huomioon Kevan valtuutettuja valittaessa. Tämä tarkoittaisi sitä, että Kevan vuonna 2021 valitut valtuutetut jatkaisivat toimikautensa loppuun.

Kevan syyskuun alussa 2021 aloittaneen hallituksen kaksivuotinen toimikausi päättyy elokuun lopussa 2023. Kevan uutta hallitusta vuonna 2023 valittaessa hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valittaisiin Kuntaliiton ja hyvinvointialueiden yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Kuntaliiton ja hyvinvointialueiden ehdottamia jäseniä hallitukseen valittaessa olisi mahdollista soveltaa vaalilaissa säädettyä suhteellisuusperiaatetta, kuten nykyisin on ollut käytäntönä valittaessa kuntien ehdottamia jäseniä. Uutta hallitusta vuonna 2023 valittaessa ei olisi kuitenkaan vielä käytettävissä yhtä aikaa käytyjen kunta- ja aluevaalien yhteisvaalitulosta. Tällöin hallituksen kokoonpano voitaisiin muodostaa esimerkiksi ottamalla huomioon vuonna 2021 käytyjen kuntavaalien ja vuonna 2022 käytyjen aluevaalien tulokset. Se, miltä pohjalta seuraavan hallituksen kokoonpano muodostuisi, jäisi viime kädessä valtuutettujen päätettäväksi asiaksi.

Ehdotuksella ei ole hallinnon muutoksen osalta taloudellisia, toiminnallisia eikä henkilöstövaikutuksia. Ehdotuksella on vaikutuksia yksinomaan Kevan hallintoon. Nykyisin kuntien keskusjärjestön esittämien jäsenten osuus Kevan hallituksessa ja valtuutetuissa muuttuisi siten, että kunnille tai hyvinvointialueille ei olisi erikseen jyvitetty edustajia. Ehdotetulla muutoksella ei myöskään olisi vaikutuksia työmarkkinaosapuolten edustukseen Kevan hallinnossa.

Kevan jäsenyhteisönä olevien ammattikorkeakoulujen henkilöstöstä tällä hetkellä noin 400 henkilöllä on lisäeläke-etuuksia, jotka säilyvät, jos heidän palvelussuhteensa jatkuu kuntien ja hyvinvointialueiden eläkejärjestelmän piirissä eläkeiän täyttymiseen asti. Näistä henkilöistä vajaa

170 henkilöä saavuttaa eläkeikänsä vuoden 2025 loppuun mennessä. Tämän jälkeen voimassa olevia lisäeläke-etuuksia on vielä yli 230 henkilöllä. Ehdotus varmistaisi sen, että ammattikorkeakoulujen henkilöstön eläketurva säilyisi ennallaan siihen asti, kun lisäeläke-etuuksia on vielä voimassa. Viimeiset lisäeläke-etuuksiin oikeutetut ammattikorkeakoulujen työntekijät saavuttavat eläkeikänsä vuoden 2035 aikana. Ammattikorkeakouluissa, joissa tähän mennessä on tehty Keva-kelpoisuuteen vaikuttavia omistusjärjestelyjä, työskentelee tällä hetkellä noin 100 lisäeläke-etuuksiin oikeutettua henkilöä. Ilman ehdotettua muutosta kyseiset noin 100 henkilöä menettäisivät lisäeläke-etuutensa vuoden 2025 lopun jälkeen.

Julkisen sektorin lisäeläke-etuuksien vaikutus yksittäisen henkilön eläkkeen määrään edellä mainittujen 100 lisäeläkkeeseen oikeutetun keskuudessa on keskimäärin yli 60 euroa kuukaudessa (vuoden 2022 tasossa). Karttuneilla lisäeläke-etuuksilla on näin ollen selvä vaikutus henkilön kokonaiseläketurvaan. Kaikkien 400 ammattikorkeakouluissa työskentelevän lisäeläke-etuuksiin oikeutettujen kohdalla keskimääräinen lisäeläke-etuuden määrä on noin 55 euroa kuukaudessa.

Ammattikorkeakouluissa on historiallisista syistä myös henkilöitä, joille on karttunut lisäeläketurvaa oppilaitoksista, jotka ovat kuuluneet valtion eläkelain piiriin ennen niiden kunnallistamista. Nämä molemmat kertymät on otettu huomioon yllä olevissa luvuissa, koska eläketurva riippuu näiden molempien kertymien osalta ammattikorkeakoulun nykyisestä Keva-jäsenyydestä. Kokonaisuudessaan edellä mainittujen mahdollisten eläkemenetysten pääoma-arvo nykyisin voimassa olevan poikkeussäännöksen voimassaolon päätyttyä (vuoden 2026 alusta lukien) olisi hieman yli 1,7 miljoonaa euroa, josta Kevan jäsenyhteisöissä karttunutta eläketurvaa on noin 1,4 miljoonaa euroa. Loput noin 0,3 miljoonaa euroa on valtion eläkejärjestelmän piirissä karttunutta eläketurvaa.

Jos esitys ei toteutuisi, menettäisivät jo omistusjärjestelyjen vuoksi Kevan jäsenyhteisöiksi kelpaamattomien ammattikorkeakoulujen työntekijät, joita on noin 100 henkilöä, karttuneet lisäeläke-etuutensa. Lisäksi mahdollisissa myöhempien omistusjärjestelyjen seurauksena mahdollisesti Kevan jäsenyhteisöedellytysten ulkopuolelle siirtyvien ammattikorkeakoulujen työntekijät menettäisivät myös karttuneet lisäeläke-etuutensa. Tämä voisi enimmillään koskea noin 130 henkilöä. Ammattikorkeakoulut voisivat omalla päätöksellään hankkia lisäeläkkeen menettävälle henkilölle korvaavan vakuutusturvan henkivakuutusyhtiöltä. Tämä lisäisi ammattikorkeakoulujen kustannuksia verrattuna mahdollisuuteen jäädä Kevan jäsenyhteisöksi. Omistusjärjestelyn osapuolet voisivat asettaa tämän myös omistajanvaihdoksen ehdoksi. Tällä saattaisi kuitenkin olla vaikutusta siihen päädyttäisiinkö omistusjärjestelyjä tekemään niiden muista mahdollisista hyödyistä riippumatta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Vaihtoehtona tälle esitykselle olisi Kevan hallinnon uudistuksen toteuttaminen vuoden 2023 alusta. Tämä olisi kuitenkin ongelmallista, koska hyvinvointialueiden toimintaa ollaan vasta käynnistämässä, eikä hyvinvointialueille ole vielä muodostunut toimintatapoja yhteisten edustajien nimeämiseksi. Hyvinvointialueilla ole myöskään vielä yhteistä edunvalvontaorganisaatiota eikä tiedossa ole, onko sellaista muodostumassakaan. Lisäksi Kevan hallintoelimet ovat vaihtuneet lainmuutoksen seurauksena vuoden 2020 syksyllä ja vuoden 2021 kuntavaalien perusteella syksyllä 2021. Ottaen huomioon Kevan asema suurimpana eläkelaitoksena ja merkittävä sijoitusomaisuuden määrä, suotavaa ei ole sen hallintoelinten jatkuva vaihtuvuus.

Vaihtoehtona ammattikorkeakouluosakeyhtiöitä koskevalle muutokselle olisi, että muutosta ei lainkaan tehtäisi. Tämä tarkoittaisi sitä, että osakeyhtiömuotoisen ammattikorkeakoulujen mah-

dollisuus Kevan jäsenyyteen päättyisi vuoden 2025 lopussa niiden ammattikorkeakoulu-osakeyhtiöiden osalta, joiden omistuksen määräysvalta ei olisi Kevasta annetun lain 3 §:n mukaisesti julkisomisteisella yhtiöllä.

Tällöin ammattikorkeakouluosakeyhtiöt joutuisivat ottamaan eläkevakuutukset yksityisen eläketurvan piiriin kuuluvasta työeläkevakuutusyhtiöstä vuoden 2026 alusta lukien. Lisäturvaan oikeutettujen työntekijöiden osalta tämä tarkoittaisi sitä, että lisäeläketurva menetettäisiin, ellei ammattikorkeakouluosakeyhtiö ottaisi vapaaehtoisen lisäeläketurvan kattavaa vakuutusta.

6 Lausuntopalaute

Kaikki asiasta lausuneet lausunnonantajat kannattivat ehdotuksia, joiden mukaan hyvinvointialueiden edustus lisättäisiin Kevan hallintoon. Muutamat lausunnonantajat esittivät kuitenkin joitain täsmennyksiä hallinnon muuttamista koskeviin ehdotuksiin tai niiden perusteluihin.

Keva sekä sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittivät huomiota siihen, että vuonna 2023 valittavan hallituksen kokoonpanon määräytyminen jää esityksessä epäselväksi. Kuntavaaleja ja aluevaaleja ei ole käyty vielä vuonna 2023 yhtä aikaa, joten yhteisvaalitulosta ei olisi käytettävissä valinnan pohjaksi.

Helsingin kaupunki, Svenska folkpartiet i Finland ja Vihreä liitto rp. esittivät, että Helsingin kuntavaalitulos huomioitaisiin yhteisvaalien kokonaistuloksessa sekä kuntavaali-, että aluevaalituloksena Helsingin kaupungille kuuluvan sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämisvastuun perusteella. Lisäksi Helsingin kaupunki esitti esityksen perusteluiden tai lakiehdotusten täsmentämistä siten, että kuntien ja hyvinvointialueiden edustajat Kevan hallintoon valittaisiin Kuntaliiton, hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhdessä ehdottamista henkilöistä.

Lausunnonantajista ainoastaan Finanssiala ry vastusti ehdotusta, joka mahdollistaisi ammattikorkeakouluosakeyhtiöiden jatkavan Kevan jäsenyhteisöinä vuoden 2035 loppuun asti. Lausunnon mukaan osakeyhtiömuotoisten ammattikorkeakoulujen lisäeläketurvan kustannukset tulisivat käytännössä kuntien ja hyvinvointialueiden maksettaviksi niille Kevan jäsenyhteisöinä maksettavaksi kuuluvan tasausmaksun kautta, jota esimerkiksi osakeyhtiöt eivät maksa. Muutos kohdistuisi ainoastaan hyvin pieneen vakuutettujen joukkoon, jonka eläketurva voitaisiin hoitaa ostamalla korvaava vakuutusturva henkivakuutusyhtiöltä. Lisäksi lausunnossa huomautettiin, että ammattikorkeakouluille syntyviä lisäkustannuksia verrattuna mahdollisuuteen jäädä Kevan jäsenyhteisöiksi ei ole perusteluissa tarkemmin avattu.

Super ry ja Tehy ry esittivät muutoksia myös säännöksiin, jotka koskevat työmarkkinaosapuolten palkansaajien edustuksen määräytymistä Kevan hallintoon. Lausuntojen mukaan edustuksen tulisi määräytyä jatkossa nykyisten neuvottelujärjestöjen (Sote ry, Juko ry ja Jau ry) perusteella, eikä kunta-alan pääsopimuksessa määräytyvän pääsopijajärjestöaseman perusteella. Henkilöstön edustus säilyisi tällöin nykyisenä riippumatta siitä, ketkä ovat pääsopijajärjestön asemassa.

Finanssivalvonta katsoi, että Kevan hallitukselta ja valtuutetuilta edellytettävän osaamisen tarve ja edellytykset tulisi saattaa ehdokkaita asettavien tahojen tietoon jo ennen henkilöiden valintaa. Esityksessä olisi kiinnitettävä huomiota siihen, miten riittävä osaaminen käytännössä varmistettaisiin ehdokkaita asetettaessa ja valittaessa. Lausuntopalautteen perusteella esityksen perusteluissa täsmennettiin vuonna 2023 valittavan Kevan hallituksen valintaa. Lisäksi perusteluihin täydennettiin, että hallituksen valinnassa yhteisvaalitulos olisi mahdollista ottaa huomioon, vaikka vaalilain mukaisen suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta hallituksen kokoonpanoon ei

laissa erikseen säädettäisi. Esityksen perusteluihin lisättiin myös maininta Kevan hallitukselta edellytettävistä osaamisvaatimuksista. Perusteluihin täydennettiin myös Helsingin kuntavaalien vaalituloksen huomioon ottaminen kunta- ja aluevaalien yhteistuloksen ääniosuutta laskettaessa. Lausuntopalautteen perusteella täsmennettiin myös henkilöstöä edustavien työmarkkinaosapuolten edustusta siten, että henkilöstöä edustaisivat edustavimmat valtakunnalliset ammattijärjestöt. Muilta osin annetut lausunnot eivät antaneet aihetta esityksen muuttamiseen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

3 §. Kevan jäsenyhteisöt. Pykälässä säädetään niistä yhteisöistä, jotka ovat Kevan jäsenyhteisöjä suoraan lain nojalla tai jotka voivat liittyä Kevan jäsenyhteisöiksi. Kevan jäsenyhteisöksi voi liittyä kuntien ja kuntayhtymien määräysvallassa olevat yhteisöt. Pykälän 4 momentissa säädetään 1. huhtikuuta 2017 Kevan jäsenyhteisönä olleen ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitetun ammattikorkeakouluosakeyhtiön mahdollisuudesta pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2025 loppuun. Määräaikaa esitetään jatkettavaksi vuoden 2035 loppuun saakka. Tämä on perusteltua, jotta ammattikorkeakoulut voivat turvata henkilöstönsä lisäeläketurvan riippumatta omistussuhteista.

8 a §. Valtuutetut. Pykälän 2 momentissa säädetään valtuutettujen kiintiöstä. Valtuutettujen kiintiöön ehdotetaan lisättäväksi hyvinvointialueiden edustus siten, että kaksikymmentä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrättäisiin kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhdessä ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet, hyvinvointiyhtymät ja maan eri osat saavat valtuutetuissa tasapuolisen edustuksen. Kuntien, kuntayhtymien, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otettaisiin lisäksi huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa ja aluevaaleissa yhteensä saamat ääniosuudet suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Säännös vastaisi tältä osin nykyisin valtuutettujen kokoonpanossa huomioon otettavia asioita, mutta kuntavaalien lisäksi myös aluevaalien tulos tulisi jatkossa ottaa kuntia ja hyvinvointialueita edustavien valtuutettujen kokoonpanon kohdalla huomioon. Helsingissä ei järjestetä erillisiä aluevaaleja, joten Helsingin kuntavaalien tulos huomioidaan myös rinnasteisena muiden alueiden aluevaalien tulokseen ääniosuuksia laskettaessa. Ensimmäiset aluevaalit toimitettiin vuoden 2022 tammikuussa. Vuonna 2025 ja siitä eteenpäin aluevaalit toimitetaan huhtikuussa samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Hyvinvointialueilla ei ole toistaiseksi yhteistä edunvalvontaorganisaatiota kuntien tapaan. Näin ollen hyvinvointialueiden tulisi yhdessä sopia siitä, miten ehdotettavista henkilöistä sovitaan. Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia toimijoita, jotka itsenäisesti sopivat siitä, miten yhteiset kannat ja ehdotukset muodostetaan. Kannanmuodostus voisi tapahtua esimerkiksi jonkinlaisessa hyvinvointialueiden kokouksessa, johon kukin hyvinvointialue nimeäisi edustajansa.

Esitetyllä muutoksella ei olisi vaikutusta työmarkkinaosapuolten edustukseen Kevan valtuutetuissa. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustaisi edustavimmat valtakunnalliset ammattijärjestöt pääsopijajärjestöjen sijaan. Sanamuodon muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että Kevassa vakuutettuna oleva henkilöstö olisi laajasti edustettuna toimielimissä niitä edustavien edustavimpien järjestöjen kautta. Tällä hetkellä kuntia ja hyvinvointialueita edustavia edustavimpia valtakunnallisia ammattijärjestöjä Kevan hallinnossa ovat Juko ry, Sote ry ja Jau ry. Kuntien ja hyvinvointialueiden työntäjäedunvalvonnasta annetun lain (630/2021) mukaan kuntien, kuntayhtymien, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien työntäjäedunvalvonnasta vastaa Kunta- ja hyvinvointialueuetyönantajat KT. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan uutta oikeustilaa.

9 §. Hallitus. Pykälän 2 momentissa säädetään hallituksen kokoonpanosta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallitukseen ehdotetaan lisättäväksi hyvinvointialueiden edustus. Hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valittaisiin kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Hyvinvointialueiden ja kuntien ehdottamia jäseniä valittaessa voitaisiin ottaa huomioon kuntavaalien ja aluevaalien yhteistulos vastaavasti kuin nykyisin otetaan huomioon kuntavaalien tulos.

Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valittaisiin kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustavien edustavimpien valtakunnallisten ammattijärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Vastaavasti kuin valtuutettujen kokoonpanon osalta, pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi, siten, että kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstä edustaisi edustavimmat valtakunnalliset ammattijärjestöt nykyisten pääsopijajärjestöjen sijaan. Sanamuodon muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että Kevassa vakuutettuna oleva henkilöstö olisi laajasti edustettuna toimielimissä niitä edustavien edustavimpien järjestöjen kautta. Tällä hetkellä kuntia ja hyvinvointialueita edustavia edustavimpia valtakunnallisia ammattijärjestöjä Kevan hallinnossa ovat Juko ry, Sote ry ja Jau ry.

Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valittaisiin Kunta- ja hyvinvointialuejohtajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräisi hallituksen varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Tältä osin ei tapahtuisi muutosta.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.4.2023. Lain voimaan tullessa toimivaltaisen valtuutettujen kokoonpanon toimikausi kuitenkin jatkuisi 31.8.2025 asti.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen valtiosääntöoikeudellinen kysymys liittyy perusoikeuksiin. Perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien näkökulmasta arvioituna esitys ei heikennä yksilön perusoikeuksia. Esityksessä ehdotetaan nimenomaan turvattavaksi lisäeläkeoikeuksien säilyminen kaikille niitä työuransa aikana ansainneille työntekijöille.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Kevasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kevasta annetun lain (66/2016) 3 §:n 4 momentti, 8 a §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti laissa 292/2017 sekä 8 a §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 momentti laissa 513/2020, seuraavasti:

3 §

Kevan jäsenyhteisöt

Ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitetulla ammattikorkeakouluosakeyhtiöllä, joka on Kevan jäsenyhteisö 1 päivänä huhtikuuta 2017, on oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2035 loppuun riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista.

8 a §

Valtuutetut

Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustavien edustavimpien valtakunnallisten ammattijärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kaksikymmentä määrätään kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhdessä ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet ja maan eri osat saavat valtuutetuissa tasapuolisen edustuksen. Kuntien, kuntayhtymien, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa ja aluevaaleissa saamat yhteenlasketut ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

9 §

Hallitus

Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustavien edustavimpien valtakunnallisten ammattijärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräävät varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tämän lain voimaan tullessa määrättyinä olevien valtuutettujen toimikausi jatkuu 31 päivään elokuuta 2025.

Helsingissä 6.10.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Kuntaministeri Sirpa Paatero

Laki

Kevasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kevasta annetun lain (66/2016) 3 §:n 4 momentti, 8 a §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat 3 §:n 4 momentti laissa 292/2017 sekä 8 a §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 momentti laissa 513/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Kevan jäsenyhteisöt

Ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitetulla ammattikorkeakouluosakeyhtiöllä, joka on Kevan jäsenyhteisö 1 päivänä huhtikuuta 2017, on oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2025 loppuun riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista.

8 a §

Valtuutetut

Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kunnallisen työmarkkinalaitoksen ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kaksikymmentä määrätään kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuutetuissa tasapuolisen edustuksen. Kuntien ja kuntayhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saamat ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

3 §

Kevan jäsenyhteisöt

Ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitetulla ammattikorkeakouluosakeyhtiöllä, joka on Kevan jäsenyhteisö 1 päivänä huhtikuuta 2017, on oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2035 loppuun riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista.

8 a §

Valtuutetut

Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustavien edustavimpien valtakunnallisten ammattijärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kaksikymmentä määrätään kuntien keskusjärjestön ja hyvinvointialueiden yhdessä ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet ja maan eri osat saavat valtuutetuissa tasapuolisen edustuksen. Kuntien, kuntayhtymien, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien valtuu-

tettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa ja aluevaaleissa saamat yhteenlasketut ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

9 §

Hallitus

Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisen työmarkkinalaitoksen ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräävät varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

9 §

Hallitus

Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan *kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstöä edustavien edustavimpien valtakunnallisten ammattijärjestöjen* ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan *Kunta- ja hyvinvointialueiden työntekijät KT:n* ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kuusi ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ja *hyvinvointialueiden yhteisesti* ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräävät varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain voimaan tullessa määrättyinä olevien valtuutettujen toimikausi jatkuu 31 päivään elokuuta 2025.